

Немой Р.А. СТРАТЕГІЇ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ЄВРЕЙСЬКОМУ ЕТНОКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ // Актуальні проблеми сучасної психологічної науки: виклики сучасності: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської студентської інтернет-конференції (м. Житомир, 10 жовтня 2022р.) / Ред. колегія: Л.Котлова, Л.Бутузова, С.Дмитрієва, І.Долінчук, С.Максимець, О.Стахова / М-во освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка, соц.-псих. факультет. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2022. С.58-60.

58

Напрямок 2. Соціально-психологічні аспекти психічного та особистісного розвитку на різних онтогенетичних етапах

Немой Рівка Анатоліївна

здобувачка магістерського рівня вищої освіти спеціальності 053
«Психологія»

Науковий керівник:

Загурська І. С., кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної та практичної психології,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

СТРАТЕГІЇ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ЄВРЕЙСЬКОМУ ЕТНОКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сім'я вважається основним соціальним осередком суспільства і всі відносини, цінності та традиції в даному суспільстві пов'язані певною мірою з сім'єю. Сім'я є священною фортецею, що сприяє формуванню підростаючого покоління і займає важливе місце у суспільстві, основою якого вона є. Первинні поняття, притаманні нашій національній ідеології, насамперед проникають через сім'ю (настанови предків, приклад батька, любов матері).

Вивчення соціально-психологічних аспектів сім'ї та шлюбу, вивчення взаємодії подружжя, їх задоволеності подружжям, рольових очікувань і домагань у шлюбі є у наш час найважливішими завданнями психології сім'ї. В той же час, особливості суспільно-економічного розвитку всього світу негативно позначається на інституті молоді сім'ї. Зокрема, зростає відсоток розлучень на всіх стадіях існування сім'ї, знижується рівень задоволеності шлюбом. Сім'ї руйнуються через велику кількість конфліктів, що все частіше виникають, зростає тенденція вважати розлучення найкращим виходом із конфліктної ситуації.

До низки важливих питань психології сім'ї можна віднести вплив етнічної спадщини та релігійних поглядів членів подружжя на їх поведінку у вирішенні конфліктів.

Не досить вивченими є етнічно-релігійні причини та фактори виникнення і розвитку сімейних конфліктів. Актуальність та соціальна значущість окресленої проблеми й зумовили вибір теми дослідження.

Теоретичний аналіз еволюції шлюбно-сімейних взаємин у єврейському етнокультурному середовищі (І.Ф. Олександрова, Т.В. Андреева, О.О. Банщикова, О.Г. Вишневський, С.М. Гаврова, С.І. Голод, І.Б. Голуб, Г.С. Прохорова, Д.З. Фельдман) показав, що для єврейської сім'ї нині загалом характерні ті самі основні тенденції розвитку, як і для інших народів. Вони полягають у певній зміні структури сім'ї, зокрема у зниженні її чисельності та народжуваності, демократизації внутрішньосімейних відносин, а також у зростанні числа міжетнічних шлюбів та розлучень, збільшенні середнього шлюбного віку. У той самий час спостерігається тенденція до збереження деяких традиційних рис сімейного побуту, які виявляються у весільній обрядності, внутрішньосімейних відносинах, системі виховання дітей, нормах традиційного сімейно-родинного етикету.

Аналіз історичних методів вирішення конфлікту показав, що до типових шляхів вирішення сімейних конфліктів відносяться: загострення конфліктної ситуації, її деструктивна динаміка, що веде до руйнації шлюбу; перманентний, поточний стан сімейного конфлікту; успішне, конструктивне подолання конфліктної ситуації – стратегія «виграш/виграш» як повністю етична та водночас ефективна.

В той же час з'ясовано, що вирішення сімейних конфліктів саме у єврейському етнокультурному середовищі обумовлене як історико-культурною динамікою розвитку сімейних взаємин у єврейській родині, так і значною мірою, релігійними факторами. Вивчення стратегій вирішення сімейних конфліктів у єврейському середовищі дозволило дійти до висновку, що оскільки в наш час багато єврейських родин приходять до дотримання з асимільованих сімей, батьки не передають їм викарбувані віками поради та настанови. Тому виникає крайня необхідність навчати єврейські сім'ї традиціям вирішення конфліктів, ведення сімейного життя та виховання дітей.

В іудаїзмі формується чесне та добре ставлення до всіх членів суспільства. Це має насамперед формуватися в сім'ї та, в основному, у відносинах між подружжям. Про це багато написано у Торі. Отже, в єврейському етнічному середовищі до сьогодні втілюються сімейні принципи, такі як виховання здорового покоління, зміцнення сім'ї, повага жінок, захист материнства та дитинства. Створення у суспільстві достатніх захисних гарантій належить до внутрішнім компетенціям держави. Усі закони, що стосуються сім'ї будь-якої держави, створюються на основі міжнародних норм і прав, а також релігії та звичаїв конкретної держави. Норми релігії та звичаїв гідні бути

частиною національного права, і тому неможливо заперечувати взаємозв'язок національної правової системи з правилами Тори і звичаями.

Проаналізувавши основні стратегії вирішення сімейних конфліктів ми встановили, що вони можуть вирішуватись в межах: психологічної допомоги,

60

яка включає просвіту, діагностику, консультування, терапію), самопомоги, спільної сімейної допомоги. Розглянувши вищезазначені методи, ми виділили, в межах мети та завдань нашого дослідження, метод психологічної просвіти в якості ефективного та значущого в процесі вирішення сімейних конфліктів в єврейському етнічному середовищі.

Нами на основі аналізу теоретичних та методичних джерел, присвяченим сімейним конфліктам, зокрема, в етнічному середовищі, було розроблено та запропоновано програму з подолання сімейних конфліктів в єврейському етнічному середовищі: виділено її цілі, завдання, очікувані результати, запропоновано методи і форми роботи на кожному з етапів реалізації.

Отже, попередження міжособистісних конфліктів у сім'ї – це порівняно нова професійна сфера психологічної практики, що є різновидом психологічної допомоги. Ключове завдання такої роботи лежить у допомозі подружжю у пошуку виходу з сформованих проблемних обставин, над якими вони здобути перемогу без сторонньої допомоги не в стані, усвідомленні та зміні малоефективних поведінкових патернів для прийняття доленосних рішень, вирішенні поточних життєвих труднощів, досягненні намічених цілей. На нашу думку, процес підвищення компетентності подружніх пар у питаннях вирішення кризових ситуацій, зменшення кількості конфліктів у сім'ї, широке поширення відновлювальних практик та технології посередництва, а також використання методів просвітницької роботи буде ефективним у вирішенні конфліктів сімейного типу в єврейському міжетнічному середовищі.

Отримані результати дослідження про стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях можуть бути використані у процесі просвітницької роботи психолога з метою попередження та профілактики виникнення сімейних конфліктів в єврейському етнокультурному середовищі.

Література:

1. Мягер В.К., Мішина В.К. Сімейна психотерапія: керівництво з психотерапії. Львів: Медицина, 2000. 119 с.
2. Пірен М. І. Конфліктологія: підручник. Київ: МАУП, 2003. 360 с.
3. Смахов В.А. Опыт психологической диагностики и коррекции конфликтного общения в семье. *Вопросы психологии*. 2000. №4. С.83-92.
4. American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4th ed., text revision). Washington, DC: Author.

5. Baumeister, R. F. & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497-529.
6. Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Sadness & Depression*. New York: Basic Books.
7. Grunebaum, Henry, Judith Christ, and Norman Nieburg. "Differential Diagnosis in the Treatment of Couples." Boston: unpublished paper, 1967.